

Salut a Internet: les biblioteques i els serveis de documentació davant de notícies falses

Grup de Gestió de la Informació en Ciències de la Salut (GICS) del COBDC: **Alpàñez, Carme** (CRAI Biblioteca del Campus de Bellvitge. Universitat de Barcelona); **Vall, Aurora** (Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals. Universitat de Barcelona); **Caro, Conxi** (Fundació per a la Recerca Mútua de Terrassa); **Guardiola, Elena** (Bayer HealthCare. Bayer Hispania S. L.); **Grifol, Eulàlia** (Hospital Universitario Fundación Alcorcón); **Montcusí, Carme** (CRAI Campus Catalunya. Universitat Rovira i Virgili); **Martín, Alicia** (Campus Docent Sant Joan de Déu); **Roca, Anna** (Campus Centre. Universitat de Girona); **Salas, Eva** (Biblioteca. Hospital Universitari Dexeus)

Introducció

Internet, les xarxes socials i els mitjans de comunicació són una font habitual per a la cerca i difusió d'informació sobre salut tant per als ciutadans com per als professionals de la salut. La proliferació de dispositius mòbils personals, la connectivitat global i els canals de comunicació immediata han creat un nou escenari comunicatiu.

L'accés universal a innumerable fonts d'informació, sovint no validades, i la sobrecàrrega informativa afavoreixen les conclusions infundades sobre temes de salut que poden confondre i comportar efectes contraris al benestar de les persones; especialment, quan qui busca no és un professional de la salut i ho fa en un context de necessitat, ansietat i preocupació. S'hi afegeixen les notícies falses (*fake news*), de vegades originades intencionadament i amb afany lucratiu, o potenciades per influenciadors (*influencers*), sense rigor científic o amb arguments pseudocientífics, que poden comportar importants conseqüències per a la salut.

En aquest escenari, les biblioteques i els serveis de documentació de ciències de la salut i els seus professionals de la informació són imprescindibles no només amb l'habitual selecció de fonts d'informació veraces i contrastades sinó també amb la realització de bones pràctiques que ajudin els usuaris a prendre consciència del nou escenari i actuïn verificant i validant la informació que localitzen i la que comparteixen.

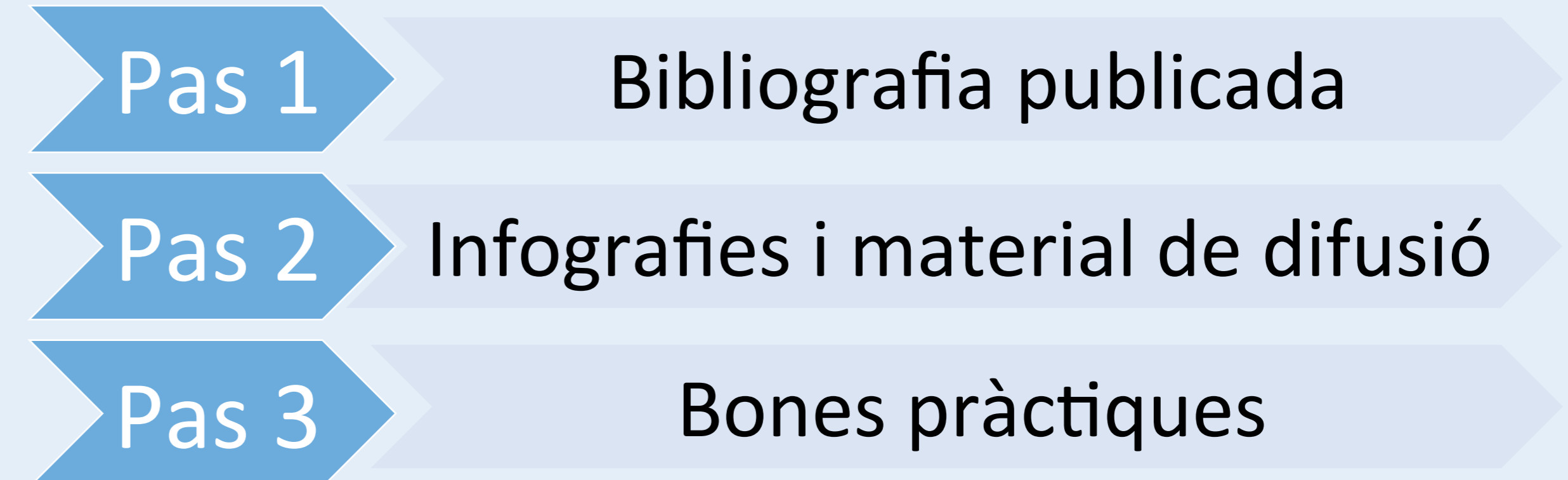
Resultats

Bones pràctiques

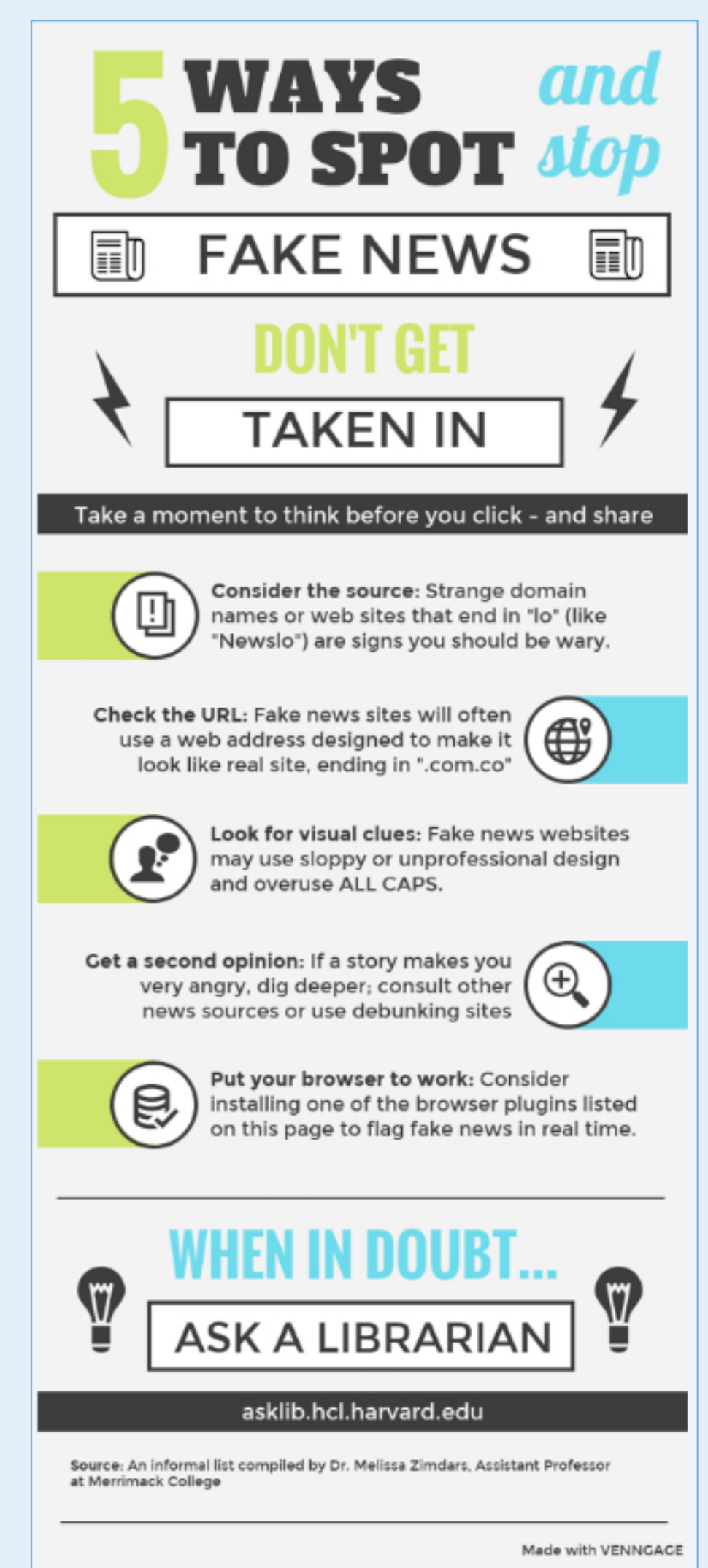
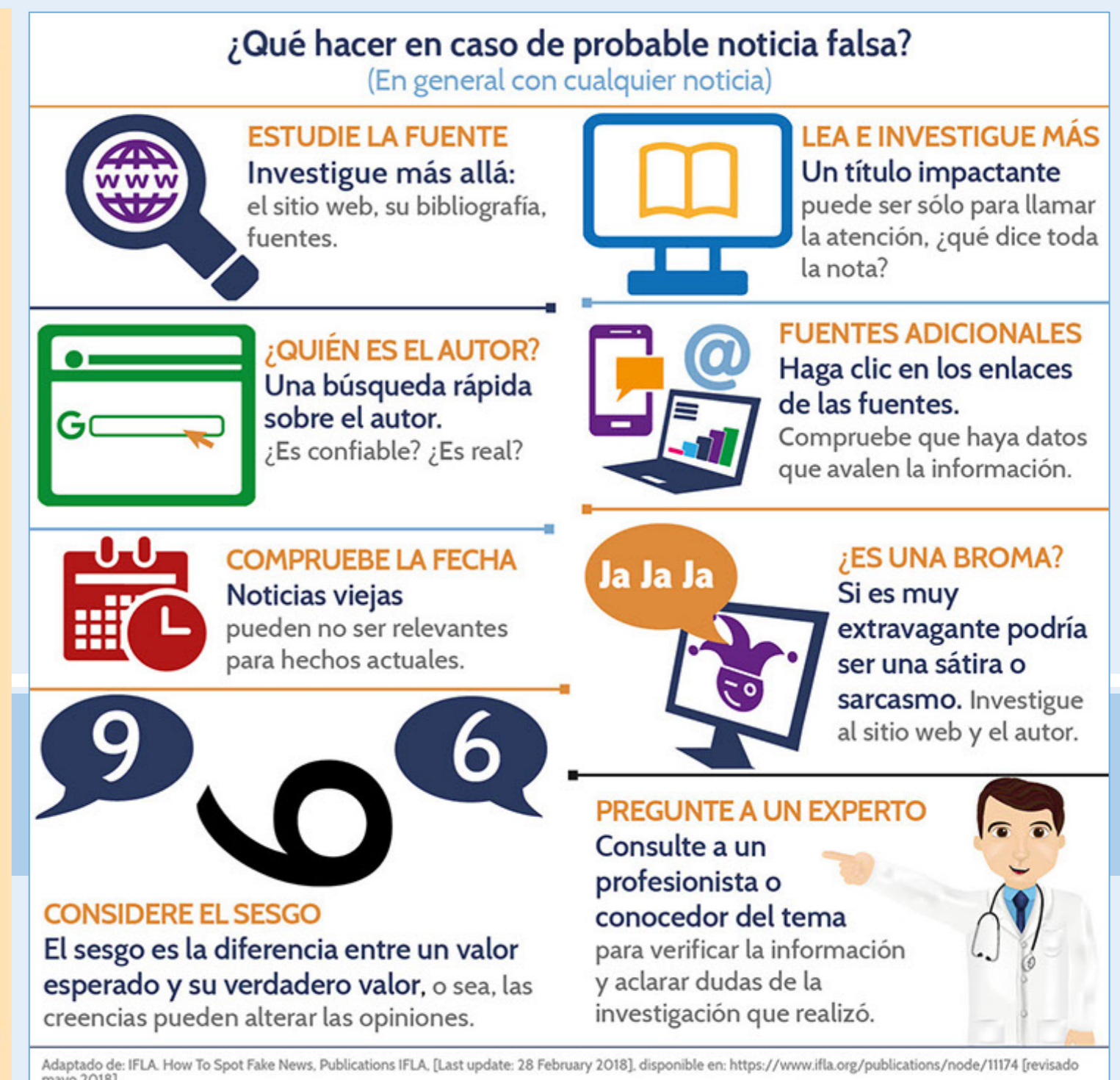
- Identificar la persona o institució que hi ha darrera de la informació, com a responsable del web
- Valorar el responsable mèdic del web (nom, especialitat, càrrec, número de col·legiat i província)
- Comprovar la darrera data d'actualització de la pàgina
- Explorar les fonts i/o investigacions en les quals es fonamenten la informació i les conclusions
- Contrastar amb el metge la informació per tenir en compte la seva opinió
- Comprovar que al web aparegui un correu electrònic accessible, visible i operatiu
- Verificar si la informació mèdica està basada en evidències
- Consultar la política d'ús de dades en els formularis de contacte
- Confrontar la informació sobre confidencialitat per verificar que està d'acord amb la legislació vigent
- Comprovar, en el cas d'incloure publicitat o venda de productes, que es diferencia clarament el contingut patrocinat i publicitari de la informació científica
- Verificar, en el cas de patrocini, que la política de finançament queda reflectida
- Pensar abans de compartir
- Valorar el biaix de la informació
- Utilitzar verificadors

Metodologia

- Es recull la bibliografia, recomanacions específiques i informació elaborada des de Biblioteques i centres de documentació en relació a les *fake news* i salut
- Es recullen les bones pràctiques i actuacions específiques que des de les biblioteques es porten a terme per tal de tenir un banc de recursos per adaptar cadascú a les seves necessitats

- Es diferencia el públic a què va dirigit: especialistes i ciutadans

Recursos d'utilitat

- Acreditació de webs de salut: <https://wma.comb.es/Upload/Documents/PrincipiosBuenaPracticaWMA.pdf>
- Hinojo, Àlex. Cap a una nova ètica informativa. A: CCCBLAB Investigació i innovació en cultura (16 gener 2018). Disponible a: <http://lab.cccb.org/ca/i-cap-a-una-nova-etica-informativa/>

16ES JORNADES CATALANES D'INFORMACIÓ I DOCUMENTACIÓ
Barcelona, 14 i 15 de maig de 2020

Nota bene: Aquest pòster es va elaborar abans de la pandèmia, en un escenari diferent a l'actual